

Obowiązkowy split payment

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Mechanizm podzielonej płatności, określane również skrótem MPP lub angielską nazwą *split payment*, został wprowadzony do polskiego porządku prawnego w formie dobrowolnej od 1.7.2018 r. jako rozwiązanie całkowicie nowe, nieznane wcześniej polskim podatnikom. Po półtora roku jego funkcjonowania w wersji dobrowolnej, z dniem 1.11.2019 r. weszły w życie regulacje wprowadzające obligatoryjny mechanizm podzielonej płatności na podstawie ustawy z 19.8.2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1751). Obowiązek ten nałożono w niektórych obszarach gospodarki, uznanych za szczególnie narażone na oszustwa i nadużycia podatkowe.

Wprowadzenie w Polsce obowiązkowego *split payment* było możliwe dzięki uzyskaniu decyzji derogacyjnej wydanej przez Radę UE na początku 2019 r. Na jej podstawie Polska może zastosować obligatoryjny mechanizm podzielonej płatności w okresie do końca lutego 2022 r. w stosunku do 152 grup towarowych i usługowych szczegółowo wskazanych w decyzji (ostatecznie w załączniku nr 15 do VATU znalazło się 150 grup towarów i usług). Dodatkowo wprowadzono limit kwotowy stosowania obowiązku podzielonej płatności w wysokości 15 000 zł.

Obligatoryjny mechanizm podzielonej płatności jest narzędziem wspierającym uszczelnianie systemu podatkowego, które należy uznać za jedną z najbardziej skutecznych metod.

Istota *split payment* sprowadza się bowiem do tego, że płatność za dostawę towarów lub świadczenie usług w części odpowiadającej wartości sprzedaży netto jest wpłacana przez nabywcę na zwykły rachunek bankowy dostawcy, natomiast kwota odpowiadająca podatkowi VAT płacona jest na specjalny rachunek VAT. Zastosowanie tej metody płatności pozwala na zabezpieczenie przed nieuprawnionym wykorzystaniem VAT przez nieuczciwe podmioty, w szczególności przed procedurą określaną jako tzw. znikający podatnik. Prowadzi ona bowiem do zablokowania środków pochodzących z kwot VAT na specjalnym rachunku VAT, z którego podatnik nie może w pełni swobodnie tych środków wykorzystać, chociaż od 1.11.2019 r. możliwości te zostały znacznie rozszerzone (oprócz zobowiązania VAT istnieje również możliwość zapłaty podatków dochodowych, cła, akcyzy i składek ZUS).

Mechanizm podzielonej płatności w wersji obligatoryjnej odnosi się do listy towarów oraz usług wymienionych w załączniku nr 15 do VATU szczególnie narażonych na wyłudzenia VAT (w szczególności roboty budowlane, paliwa, złom, stal, węgiel, części samochodowe, elektronika). Lista ta obejmuje głównie zakres towarów i usług, dla których przed 1.11.2019 r. miał zastosowanie mechanizm odwrotnego obciążenia oraz solidarna odpowiedzialność za rozliczenie VAT, ale również część towarów nowych, wcześniej nieobjętych szczególnym reżimem.

Jakkolwiek konstrukcyjnie zastosowanie metody podzielonej płatności wydaje się być proste, gdyż bank/SKOK automatycznie dokonuje odpowiedniego podziału kwoty przelewu, to w praktyce sto-

sowanie nowych regulacji może budzić szereg wątpliwości. Wiele zastrzeżeń powstało już w trakcie dotychczasowej praktyki stosowania mechanizmu podzielonej płatności w wersji dobrowolnej. Wejście w życie obligatoryjnego *split payment* przede wszystkim powoduje, że mechanizm ten będzie dużo bardziej powszechnie stosowany. Z jednej strony znaczna część podmiotów została zobligowana do jego stosowania, w tym również podmioty zagraniczne dokonujące w Polsce transakcji obejmujących towary lub usługi objęte załącznikiem nr 15 do VATU. Z drugiej strony, podmioty otrzymujące środki na rachunek VAT mogą być zmuszone do zastosowania dobrowolnie *split payment*, aby upłynnić środki z konta VAT. Nierzadkie są też przypadki, gdy firmy czy JST postanowiły wszystkie faktury opłacać w formie *split payment*, aby uprościć i zautomatyzować wewnętrzne procesy i uniknąć konieczności analizy poszczególnych płatności, a tym samym wyeliminować ryzyko popełnienia błędów i poniesienia z tego tytułu sankcji.

Nowe regulacje dotyczące obligatoryjnego mechanizmu podzielonej płatności budzą wiele wątpliwości interpretacyjnych. Ich rozstrzygnięcie jest szczególnie istotne, ponieważ przepisy przewidują określone sankcje za brak stosowania obowiązków wynikających z tych regulacji. Konsekwencje te dotyczą nie tylko nabywców towarów lub usług objętych obowiązkowym *split payment*, lecz także dostawcy tych towarów lub usługodawcy. Być może Ministerstwo Finansów wyjaśni przynajmniej część wątpliwości w formie objaśnień podatkowych, podobnie jak to miało miejsce w odniesieniu do przepisów wprowadzających dobrowolny *split payment* (objaśnienia podatkowe z 29.6.2018 r. dostępne na stronie Ministerstwa Finansów¹).

Jednocześnie na przygotowanie się do wdrożenia odpowiednich procedur pod kątem wypełniania nowych obowiązków w zakresie *split payment* podatnicy mieli tylko dwa miesiące. Przy wprowadzaniu dobrowolnego mechanizmu podzielonej płatności okres *vacatio legis* wnosił ponad pół roku. Tymczasem nowe przepisy wymuszają wprowadzenie odpowiednich zmian w wielu sferach działalności przedsiębiorstwa (od sfery finansowej przedsiębiorstwa, poprzez wpływ na płynność finansową, fakturowanie, przez działy prawne, a kończąc na działach księgowych i obsługujących płatności). Wejście w życie mechanizmu podzielonej płatności w wersji obligatoryjnej stawia więc przed podatnikami nie lada wyzwanie poukładania na nowo procesów finansowo-podatkowych, i to zarówno po stronie sprzedażowej, jak i zakupowej.

W szczególności wdrażając *split payment* podatnicy powinni wziąć pod uwagę takie aspekty, jak:

- 1) płynność finansowa,
- 2) waluta transakcji,
- 3) przyjęta praktyka dokonywania płatności (płatność na rachunek przelewami, kartami kredytowymi, gotówką, kompensaty),
- 4) brzmienie umów dotyczących dostaw towarów/usług objętych obligatoryjnym mechanizmem podzielonej płatności,
- 5) wewnętrzne procedury zakupów/dokonywania płatności,
- 6) sposób fakturowania,
- 7) stosowane wewnętrznie procedury należytej staranności.

Na wdrożenie obligatoryjnego mechanizmu podzielonej płatności należy więc patrzeć przekrojowo. To nie tylko zagadnienie dla księgowych, zaś konsekwencje nieprawidłowości w tym zakresie mogą być poważne nie tylko dla podmiotu (podatnika), lecz także osób fizycznych odpowiedzialnych za sprawy finansowo-podatkowe w firmie.

Oznacza to, że wraz z wprowadzeniem obowiązkowego MPP znajomość tych przepisów oraz ich stosowania w praktyce jest niezbędna nie tylko dla osób zajmujących się rozliczeniami podatkowymi, lecz także zarządzających płynnością finansową przedsiębiorstw. Dlatego celem autorów było stworzenie publikacji nie tylko przedstawiającej nowe regulacje prawne, ale również opisu-

¹ <https://finanse-arch.mf.gov.pl/pl/web/wp/vat/objasnienia-podatkowe-i-broszury-informacyjne>

jącej najważniejsze problemy praktyczne związane z ich stosowaniem. Mamy nadzieję, że opracowanie, które trzymają Państwo w rękach, ułatwi stosowanie nowych przepisów w praktyce.

Z publikacji można się dowiedzieć:

- 1) jaki jest zakres przedmiotowy mechanizmu podzielonej płatności (limit kwotowy oraz katalog towarów i usług z podziałem na poszczególne kategorie),
- 2) jakie są obowiązki sprzedawcy oraz nabywcy towarów/usług objętych mechanizmem podzielonej płatności,
- 3) jak korzystać ze *split payment*,
- 4) jakie są sankcje i kary za niestosowanie mechanizmu podzielonej płatności,
- 5) jak można dysponować środkami zgromadzonymi na rachunku VAT,
- 6) jakie zmiany wprowadzono w zakresie solidarnej odpowiedzialności w VAT,
- 7) jakie problemy oraz wątpliwości czekają podmioty stosujące mechanizm podzielonej płatności,
- 8) jak stosować nowe regulacje w okresie przejściowym,
- 9) jakie skutki wywierają nowe przepisy na rozliczenia wybranych branż, których dotyczą one bezpośrednio.

Wszystko to oraz wiele więcej innych zagadnień, z którymi muszą się zmierzyć podatnicy w związku z wejściem w życie obowiązkowego *split payment*, uzupełnione jest praktycznymi przykładami oraz zestawieniami.

Wierzymy, że niniejsze opracowanie będzie Państwu pomocne w codziennej pracy.

Janina Fornalik

Magdalena Jaworska

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl